

Jost, Henryk

"The Eolienne Bollée", Andre Gaucheron, J. Kenneth-Major, Reading 1985 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 31/3-4, 898

1986

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Myślą przewodnią książeczki było ocalenie od zapomnienia wielu zasłużonych profesorów, jak również krótkie omówienie działalności Wydziału Mechanicznego oraz Wydziału Budowy Maszyn, który po podziale Wydziału Mechanicznego rozwijał się samodzielnie. Opracowanie zainteresuje z pewnością szersze kręgi czytelnice.

Henryk Jost
(Zakopane)

PUBLIKACJE Z ZAKRESU MOLINOLOGII

Andre Gaucheron, J. Kenneth Major: *The Eolienne Bollée*. Bibliotheca Molinologica. The International Molinological Society. Reading 1985. 66 ss+59 ilustr.

Pięknie i bogato ilustrowana książeczka omawia patent „Eolienne” wynalazku E. S. i A. Bollée, dotyczący wykorzystania energii wiatru. Urządzenie nie miało poprzedników w sposobie rozwiązania. Istniały tu dwa pierścieniowe układy łopatkowe (annular sails), z których jeden jest stały, zaś drugi ruchomy. Zarówno rotor, jak i stator są umieszczone na wspólnej osi. Skręt obu układów łopatkowych jest przeciwny. Są one ustawione łotką ku wiatrowi. Całość umieszczona była na wysokiej rurze lub też wieży. Urządzenie nie miało następców, toteż stanowi unikalną pozycję w historii silników wietrznych. Budowa i układ są analogiczne jak w turbinie wodnej naporowej (Francisa). Pierwszy patent Ernesta Bollée pochodzi z r. 1868. Ulepszenia dokonał syn Ernesta, Auguste Bollée, opatentowawszy je w 1885 r. Nastawianie urządzenia w kierunku wiejącego wiatru dokonuje się tu kółkiem ze śmigami w zależności od siły podmuchu. Było ono używane głównie do napędu pomp, pompujących wodę.

W książeczce znajdują się nie tylko opisy patentowe urządzenia, lecz także dane biograficzne rodu Bollée. Firma była producentem wielu urządzeń technicznych, głównie z dziedziny hydrauliki, zaopatrzenia w wodę, ale Amadeusz Bollée zbudował też omnibus (Obéissante, Marie-Anne itd.) i samochody. W publikacji są opisane istniejące do dnia dzisiejszego „Eolienne”. Urządzenia te odgrywały ważną rolę w rozwoju wykorzystania energii wiatrowej we Francji między rokiem 1870 a 1914.

Martin Watts: *Corn Milling*. Shire Publications 1983, 32 ss.+39 ilustr.

W serii albumików Shire'a, obejmujących szeroki wachlarz zagadnień, których ukazało się już kilkadziesiąt, znalazła się książeczka Wattsa poświęcona mieleniu zbóż. Obficie ilustrowana dobrze dobranymi i ciekawymi zdjęciami fotograficznymi i rysunkami składa się z kilku krótkich rozdziałów: *Wprowadzenie; Historia przemiału; Rodzaje ziarna; Transport i magazynowanie; Przygotowanie do przemiatu; Kamienie młyńskie; Mlewniki walcowe; Przesiewanie, oddzielanie; Produkt końcowy*. Na końcu zamieszczono zestawienie miejsc godnych zwiedzenia, obejmujących zarówno młyny wodne, jak i wiatraki w Anglii oraz muzea, dysponujące różnymi urządzeniami młyńskimi. Książeczka zainteresować może nie tylko molinologów, lecz wszystkich, których ciekawią zagadnienia z zakresu historii techniki.